

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/45405>

Please be advised that this information was generated on 2019-09-19 and may be subject to change.

TERREURIG

Door Leon Wecke

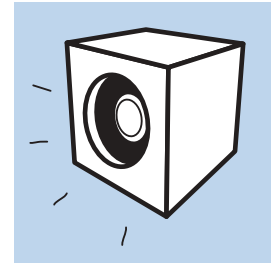
Het is een terreurige toestand in de wereld. Hadden we in het recent verleden achtereenvolgens Nazi-Duitsland, de Sovjetunie, atoombomben en de milieuvuiling als vijand en bedreiging van democratie en vrijheid, nu staat het wereldterrorisme op nummer één van de hitlijst met wereldwijde bedreigingen.

Overigens heeft men nogal wat moeite gehad met het definiëren van de bedrijver van het terroristische kwaad. Over terreur kon men het nog wel eens worden, zo in de trant van: 'het aanjagen van vrees door middel van het illegaal dreigen of aanwenden van geweld om bepaalde doelen te verwezenlijken'. Maar terrorist, dat is een hete politieke aardappel. Er zijn minstens twee belangrijke redenen om problemen met de definitie van terrorist te hebben, met als gevolg dat staten, internationale organisaties, inlichtingendiensten en ministeries van defensie allen hun eigen definitie hanteren. De helft van de wetenschappers op terroristisch gebied waagt het zelfs niet een definitie te geven.

De eerste reden om geen definitie te (kunnen) geven is het afgezaagde, maar niet minder ware gezegde dat de één zijn terrorist de ander zijn vrijheidsstrijder is. Willem van Oranje, die erin slaagde, mede met behulp van moordende geuzenbenden, effectief het wettig Spaans gezag te ondermijnen, was in Spaanse ogen een terrorist die het verdiende om buitenrechtelijk vermoord te worden. Soekarno was in Nederlandse ogen ooit een terrorist, die we in een kamp opsloten om later een bevriend staatshoofd te worden, dewelke niet straffeloos beledigd mocht worden. En wat te denken van de Nobelprijswinnaars voor de Vrede, de heren Arafat, Begin en zelfs Mandela. Alle drie waren, zij het in verschillende mate, in hun jongere jaren geen onverdienstelijke terroristen, zo kan geoordeeld te worden.

Onmiddellijk na de aanvallen van 9/11 op de Verenigde Staten, legitimeerde Poetin zijn schendingen van de mensenrechten in Tsjetsjenië met de mededeling dat het aldaar terroristen betrof. De Turkse regering liet weten dat de Koerdische terroristen in het verleden terecht hard waren aangepakt en dat zulks nog steeds noodzakelijk is, en Sharon riep uit dat Arafat zijn eigen 'Bin Laden' was, terwijl de Chinese regering al snel begrepen had dat de opstandige Oeigoeren in het Noorden het etiket 'terrorist' bijzonder goed paste.

Een tweede reden om voorzichtig te zijn met het definiëren van 'terrorisme' en 'terrorist' is het verschijnsel staatsterrorisme. In het verleden hebben vele staten zich aan terreur schuldig gemaakt en sommige doen dat nog. Illustratief in dezen is het gedrag van de Sovjetunie en de Verenigde Staten ten tijde van de Koude Oorlog toen de 'MAD-strategie' – die van afschrikking

door bedreiging met wederzijdse vernietiging – geldend was. In Oost en West stonden de atomaire wapens op de wederzijdse bevolkingscentra gericht. Een grootschaliger terreur was niet denkbaar. Trouwens, ook aan het einde van de Tweede Wereldoorlog – nu zestig jaar gelden – waren de bommen op Hiroshima en Nagasaki voorbeelden van terreur, zij het voor het goede doel. Het ging er immers om Japan tot capitulatie te dwingen en een eind te maken aan het sneuvelen van geallieerde militairen en met name Amerikaanse soldaten. Dat daardoor ook de levens van vele tienduizenden krijgsvangenen, Japanse soldaten en burgers gespaard werden was een zinvol neveneffect. Maar het waren, evenals de conventionele bombardementen op steden zoals Dresden en Tokio, wel immense schendingen van het oorlogsrecht en de mensenrechten. Over buitenrechtelijke executies van vermeende tegenstanders, waarbij het vrees aanjagen bij de tegenpartij een van de doelen is, zullen we het maar niet hebben.

Wat we wel moeten constateren is dat het etiket 'terrorist' een handig legitimatie-instrument is gebleken als het gaat om het nastreven van doelen, die niets met 'terrorisme' te maken hebben, maar wel met als zodanig ervaren politieke, economische en militair-strategische belangen.

Voorlopig blijft het een terreurige toestand in de wereld. En wat die problematische definitie van terrorist betreft, misschien is een terrorist het best aan te duiden als 'iemand die door een overheid "terrorist" genoemd wordt'. ■